

Komáromi Öregdiák

A komáromi magyar gimnázium BARÁTI KÖRÉNEK 12. hírlevele

2007. szeptember

IV. évfolyam

3. szám

*Ó Szent István dicsértessél,
Menny és földön tiszteltessél,
De főképpen nálunk ma,
Mint hazánk fő oszlopa.
Kérünk, mint apostolunkat,
És az első királyunkat,
Szent István nézz
mennyből le,
A szép magyar népedre!*

Kedves diáktársaink!

Hírlevelünk ez évi júniusi számában beszámoltunk a sikeres és tekintélyes jelenléttel támogatott harmadik nagy diáktalálkozóról. Örömmel állapítottuk meg, hogy számos diáktársunk írásban vállalta a Baráti Kör alapszabályának betartását, hivatalosan növelve így tagságunk létszámát, amely napjainkban elérte a 231-et. A tagságra való jelentkezés szorosabb összetartozást jelent iskolánkon és a Baráti Körön belül. Az első taggyűlésen 2005. október 22-én úgy döntöttünk, hogy évente egyszer tagsági összejevetelen kiértékeljük addigi tevékenységünket, és megbeszéljük a jövőben szükséges tennivalókat. Mindezen felül meggyőződésemm, hogy minden találkozás szorosabbra zárja sorainkat, amire nagy szükség van a mai feszült politikai és nemzetiségi helyzetben. Sajnos, mindennapjainkban tapasztaljuk a magyar népesség fogyását, a magyar iskolába jelentkezők folyamatos csökkenését, a globalizmus negatív hatását a Felvidéken élő nemzetrésziünkre, támadásokat anyanyelvünk és iskoláink ellen, és sorolhatnám tovább. Ebben a helyzetben biztonságérzetünket növelheti a találkozások összetartó ereje.

Felhívom Baráti Körünk tagságát, hogy közös döntés alapján minden évben tagsági összejevetelt szándékozunk tartani. Ebben az évben ez október 20-án lesz a gimnázium Feszty Árpád-termében).

Nagy szeretettel várunk minden tagunkat, természetesen azokat az iskolatársakat is, akik közénk szándékoznak besorakozni, és azokat is, akik csak szimpatizáns támogatók (de potenciális tagjelöltek lehetnek).

**TALÁLKOZUNK 2007. OKTÓBER 20-ÁN A
GIMNÁZIUM FESZTY ÁRPÁD-TERMÉBEN
(AULÁBAN)**

Dr. Bastrnák Ferenc

Meghívó

Tisztelettel meghívjuk a Baráti Kör
3. TAGSÁGI ÖSSZEJÖVETELÉRE

Az összejevetelt a Komáromi Magyar
Gimnázium Öregdiákjainak és
Tanárainak Baráti Köre és a Selye
János Gimnázium igazgatósága
szervezi a Komáromi Bencés
Gimnázium, valamint a Király
püspök utcai épületben később
különböző neveken működő
utódiskolák diákjai, a Pedagógiai
Iskola növendékei, valamint
huzamosabb ideig itt tanító tanárai
számára.

A tagsági összejevetel időpontja:
2007. október 20., szombat

Helyszíne: Selye János Gimnázium
Komárom

Főszervezők: **Dr. Bastrnák Ferenc**, a Baráti Kör
elnöke,
Andruskó Imre, a Selye János
Gimnázium igazgatója

Az összejevetel programját lásd a 2. oldalon

PROGRAM

- 10⁰⁰ Szózat a Gaudium vegyeskar előadásában
- 10¹⁰ A Selye János Gimnázium diákjainak műsora
- 10²⁰ Ünnepeles megnyitó
dr. Bastrnák Ferenc, a Baráti Kör elnöke
dr. Bastrnák Tibor, Komárom város polgármestere
Andruskó Imre, az SJG igazgatója
- 10⁵⁰ Tájékoztató a Baráti Kör tevékenységéről és anyagi helyzetéről
dr. Bastrnák Ferenc, a Baráti Kör elnöke
- A következő időszak céljai és teendői
- 12⁵⁰ A Gaudium vegyeskar műsora
- 13⁰⁰ Himnusz
- 13³⁰ Ünnepi fogadás

*Lapunk korrigálásakor kaptuk a szomorú hírt, hogy a Tanár úr szeptember 26-án elhunyt, s Ipolyszalkán helyezik örök nyugalomra.

Turczel Lajos 90 éves*

„... komoly és lényeges mondanivalókat vetít,
 hoz közel, tesz mindenki számára érthetővé.”
 /Koncsol László/

Bár jogi diplomát szerzett, a körülményei és a lehetőségei is a pedagógiai pályára vezették. Amikor újra megnyitották kapuikat a szlovákiai magyar tannyelvű iskolák, 1951-ben már a Komáromi Magyar Gimnáziumban vállalt tanári állást. Ehhez másféle végzettségre volt szüksége: a Szlovák Egyetem Pedagógiai Karán magyar–szlovák szakon, majd a Pozsonyi Pedagógiai Főiskolán magyar nyelv és irodalom szakon szerzett diplomát. Tanított is, tanult is egyidejűleg. Tehetsége, képességei alkalmassá tették arra, hogy kiemelkedjék kollégái közül, s egyévi tanári működés után 1952-ben igazgatója lett a Komáromi Magyar Gimnáziumnak, s egy évvel később az óvónőképző, az önállósult pedagógiai gimnázium igazgatója lett. Csakhogy diplomaszerezés közben az egyetemen, főiskolán elért eredményeivel is csakhamar kitűnt a többi hallgató közül, így 1954-ben már Pozsonyban folytatja munkáját a tanárképzésben, előbb adjunktusként, majd tanszékvezető docensként. Publikációi – irodalomkritikai és irodalomtörténeti munkái – nemcsak ismertek, hanem alapművei is lettek a szlovákiai magyar irodalomkutatásnak, s egykori tanítványai nagy elismeréssel és szeretettel gondolnak rá ma, nyugdíjas korában is. Köszönjük mindazt, amit közvetlenül vagy pedagógussá lett tanítványai közvetítésével az itteni magyarságnak adott.

Köszöntjük mi is a 90 éves Turczel Lajost.

Magyar Szolidaritás Napja

Augusztus 20-án negyedszer indult útjára a Láng, hogy a világot bejárva emlékeztessen mindannyiunkat szétszórattatásunkra és együttérzésünkre, hogy a trianoni határokon kívüli és az otthoni magyarság egy napra a világ minden pontján legalább lélekben egymásra találjon.

A **MAGYAR SZOLIDARITÁS TŰZE** először az 1933-as gödöllői dzsembori idején lobbant fel, amikor cserkészeink tábortüzeket gyújtottak egész Magyarországon és az elcsatolt területeken. A szolidaritás lángjai a megbeszélt időpontban lobbantak fel Gödöllőn, a Hargitán, a Tátrában, a Mecsekben, Szabadkán, a Bakonyban. Mindenfelé, ahol magyar cserkészek voltak.

2003 augusztusában a Külföldi Magyar Cserkészszövetség felújította e fontos kezdeményezést. Ennek nyomán otthon, a Kárpát-medencében, és Kazahsztántól Honoluluit, Svédországtól Rio de Janeirőig, a föld minden magyarok által lakott részén fellángoltak a tábortüzek vagy gyertyácskák lángjai. Tábortűz Croydonban, Fillmore-ban, Los Angelesben, egy gyufavillanás a Hargitán, gyertyák a budapesti

lakásokban, mécses Dunaszerdahelyen, Komáromban, tábortüzek Rióban, Caracasban, Sydneyben, Csíkszeredában, Münchenben, Oslóban, Torontóban, Krasznahorkán, Calgariban, New Yorkban vagy Körösmezőn.

Lendvai Imre és Magyaródy Szabolcs cserkésztsztek felhívására augusztus 20-án – mindenhol a helyi időszámítás szerint – este 21.00 órakor lobbant fel a láng. A nemzetközi dátumvonalától nyugatra, tehát Új-Zéland, Ausztrália vonalától kel útra, hogy végigkísérve augusztus 20-át, Honoluluban (Hawaii) aludják ki. Így, amikor Budapesten felröppennek a Szent István-napi tűzijáték első rakétái, a Magyar Szolidaritás lángja már 11-12 órája van úton, és Honoluluit még ugyanannyi órai útja van hátra.

Valószínűleg nincs olyan időzónája a Földnek, ahol nem élnének cserkészeink és más magyarok. A felhívók azt szeretnék, hogy ez a világot átölelő testvéri összetartozás kifejezése hagyománnyá váljon szerte a világon, és a magyar identitástudat egyik pillére legyen.]

Százéves a cserkészmozgalom

2007. augusztus 1-én a világ minden időzónájában pontosan napkeltekor, szerte a világon 28 millió cserkész újította meg fogadalmát a béke és barátság szellemében annak tiszteletére, hogy új évszázad kezdődött a cserkészmozgalom történetében. Éppen 100 év telt el azóta, hogy **Lord Baden-Powell**, alias **Bi-Pi** 1907-ben megszervezte az első cserkész táborát a **Brownsea-szigeten**, Anglia déli partvidékén, hogy kipróbálja ötleteit. Huszonkét fiút szedett össze, egyeseket exkluzív magániskolákból, másokat munkáscsaládokból, és táborozni vitte őket. Ez a tábor ma már legendává vált.

Bi-Pi nagy megértése a fiúk iránt alapjaiban ragadta meg Anglia és a világ ifjúságát. A scouting, a cserkészlet gyorsan elterjedt a Brit Birodalomban és világszerte, végül gyakorlatilag a világ minden országába eljutott. Bi-Pi kezdetben félt az intézményesüléstől. „Ha nem lesztek elég óvatosak, mozgalommá válik az elgondolás, és ha továbbra sem vigyáztok, szervezet is válhat belőle. És ha lesz egy szervezet, akkor mindennek vége.”

Ez egyszer azonban nagyot tévedett. A **Cserkészek Világszövetsége** (World Organization of Scout Movement, WOSM) ma 120 ország cserkészszövetségét foglalja magában, és ezzel a világ legnagyobb ifjúsági szervezete. A százéves cserkészszövetséget köszöntötte XVI. Benedek pápa is.

Magyarországon a cserkészmozgalom az 1910-es években kezdte meg hódítását, és 1912. december 28-án alakult meg a Magyar Cserkészszövetség (MCSSZ). A Tanácsköztársaság betiltotta, majd 1919 szeptemberében alakult újjá.

A '20-as, '30-as években a cserkészlet jelentős ifjúsági mozgalommá terebélyesedett. 1944-ben a nyilasok feloszlatták, bár a végrehajtásra már nem maradt idejük. A II. világháború után a Magyar Kommunista Párt igyekezett az 1946-ban megalakuló Magyar Úttörők Szövetségébe beol-

vasztani a magyarországi cserkészmozgalmat, ez végül eredményes volt, 1948-ban be is tiltották a cserkészletet. A cserkészlet a rendszerváltáskori újjáalakulásig szünetelt Magyarországon, de a magyar cserkészlet külföldi emigrációban tovább élt. A rendszerváltás után sorra alakultak újjá a cserkészcsapatok – mind Magyarországon, mind a szomszédos országokban újjáalakult a magyar cserkészlet. Az MCSSZ-t 1989. február 11-én mint a legelsőként megalakuló társadalmi szervezetet vette nyilvántartásba a Fővárosi Bíróság.

A mi csapatunk

A Felvidéken az első cserkészcsapat 1913-ban alakult meg Komáromban, melynek tagjai a magyar cserkészlet egyik első jelentős rendezvényén, a vági tutajúton is részt vettek. (A SME napilapban 2007. augusztus 2-án hosszú cikkben emlékeztek meg a cserkészlet alapításának 100. évfordulójáról, melyben megemlégték, hogy az első cserkészcsapatot a mai Szlovákia területén 1913-ban Komáromban egy bencés tanár alapította.) Egy fiatal bencés tanár, **Karle Sándor** fogta össze a gimnázium egy rátermett csoportját, hogy megismertesse velük a cserkészmunkát. A csapat kezdetben **TURUL** néven működött, majd 1922-ben felvette **Jókai** nevét. A csapat létszáma fokozatosan emelkedett, 1939-ben 107 aktív tagja volt, emellett 34 öregcserkészt is számon tartottak. Karle Sándor 10 évig állt a csapat élén a legnehezebb időkben. Első segédtisztje **Nádasdy Andor** volt, aki 1916-ban elesett az orosz fronton. A trianoni békeszerződés után Csehszlovákiába került magyar cserkészcsapatok szorult helyzetbe kerültek. Saját cserkészszövetség létrehozását a hatóságok nem engedélyezték. 1926 után tagjai lehettek a Csehszlovák Cserkészszövetségnek. Ez nem támogatta őket, de legálissá tette működésüket.

1923-ban **Szívós Donát**, majd az ő áthelyezése után 1924 szeptemberétől **Bíró Lucián** volt a csapat parancsnoka. Lucián atya 1939-ig állt a csapat élén. Az első bécsi döntés után a visszacsatolt területeken az MCSSZ keretein belül működtek a csapatok. 1938. január 16-án a Magyar Cserkészszövetség a gimnázium csapatát (amely ekkor ünnepelte fennállásának 25. évfordulóját) **113-as számú Jókai Mór cserkészcsapat** néven jegyezte be, s a vezetői és a cserkészek is magyar nyelvvű igazolványt kaptak.

A komáromi bencés gimnázium csapata 1913-ban vízi rajjal, csónakokkal rendelkezett. Az első világháborúban felszerelését tönkretették, elrekvírálták vagy ellopták. ►

Egy cserkész a bencés időkből

►►► Új felszerelést csak nagy nehézségek árán, jólelkű támogatók révén szerzett sok év eltelte alatt. 1934-ben újjá alakult a víziörs, majd Bíró Lucián vezetése alatt csónakházat is építettek a Vág partján. Közben különböző helyeken táboroztak, 11 nagytábor, egy tutajtábor és egy téli tábor szerveztek. 1937-ben megkezdték saját központjuk kiépítését Selmecbánya és Szklénófürdő között. Ez a nyaralótelep a cserkészeten túl a magyar tanulóifjúság táborainak, majd a magyar önképzőkori táborozásnak is színhelye lett.

1939-ben Bíró Luciánt elhelyezték Pápára a gimnázium igazgatói tisztebe, de haláláig tiszteletbeli parancsnoka maradt a Jókai cserkészcsapatnak. Nem csak a komáromi, hanem a szlovákiai magyar cserkész is szívügye volt, s szerkesztette a Táborújság című ifjúsági és cserkészlapot is.

Áthelyezése után két évig **Sághegyi Medárd**, 1941-ben **Pálos Ferenc**, 1942-től pedig **Hites Krisztof** lett a csapat parancsnoka.

Helemba – 1998

Az új csapatzászló

1990. március 11-én megalakult a Szlovákiai Magyar Cserkészszövetség, melyet a szlovák belügyminisztérium április 6-án hivatalosan is engedélyezett. 1990. október 21-én a mai Szlovákia területén ismét elsőnek alakult meg Komáromban a **2. számú Jókai Mór cserkészcsapat**. Létrehozója és egyben első parancsnoka **Maitz László** cserkésziszt volt, aki 1995-ig állt a csapat élén.

(Az összeállítás a világhálón található adatok, a Balogh Katalin szerkesztésében 2003-ban készült *Turul-Jókai cserkészcsapat* című jubileumi kiadvány, valamint Altdorforné Tomaschek Berta és Jakabné Lelkes Ilona írása alapján készült. Összeállította: L. G.)

„Ha a fiúk kiképzése alkalmazkodik természetükhöz, igen gyorsan tanulnak. Feltéve, hogy megbízást kapnak, lényegesen nagyobb feladatokat képesek elvégezni, mint azt az ember gondolná.”

Robert Baden-Powel

A bencés csapatzászló

Balogh Katalin, a csapatparancsnok

1995. szeptemberétől a mai napig **Balogh Katalin** cserkésziszt a csapatparancsnok. Balogh, született Beck Katalin 1979-ben érettségizett iskolánkban. Könyvtár szakon végzett, és „civilben” a komáromi kórház könyvtárosaként dolgozik. Fia, aki szintén iskolánk növendéke volt, már egyetemet végzett matematika–fizika szakos tanár, és maga is segédtsit a helyi cserkészcsapatban.]

Mozaikok az újrakezdés idejéből

A gimnázium cserkészcsapata újralakulásának mozaikjait kérésünkre Maitz László idézi fel. Maitz László 1987-ben érettségizett iskolánkban, majd a nyitrai tanárképző karon tanári képesítést szerzett matematika–fizika szakon. Ma Bajorországban, egy Augsburg melletti kisvárosban, Meringben él, és softwarefejlesztőként dolgozik. Felesége müncheni születésű magyar lány. Három szép gyermekük van: Benedek 8, Dániel 5, és Noémi 3 éves.

Csibészek – 1989. szeptember 3. – vasárnap

Három megbízható családból származó fiú elég lesz – gondoltam. Csízi Balázsra, Pfeiferlik Lajosra és öccsére, Tamásra esett a választásom. Persze a szülők azonnal megkérdezték:

– Te, mondd csak, ez cserkészet?

– Nem – válaszoltam. – Csehszlovákiában tilos a cserkészet.

Többet nem kellett mondanom, ők rám bízták gyermekeiket. Egy vasárnapon jöttünk össze nálunk, a szobámban. A beszélgetés hamar a cserkészetre terelődött.

A srácok elhalmoztak kérdéseikkel. Megyünk majd táborozni? És sátorban alszunk majd? És tüzet rakunk? És kell őrseget állni? És mik a cserkész törvények?

A végén megbeszéltük, hogy mi egyelőre „Csibészek” vagyunk, és mostantól kezdve rendszeresen találkozzunk.

És jártunk kirándulni a Spiccre, Kabátfalura, a Nagy-Dunára, és lassan tanultuk a törvényt élni, a jót tenni, és csibészként is cserkészekké válni.

Most már lehet – 1990. február 6. – kedd

Az 1990-es év elején egyre több cikk jelent meg a cserkészetéről. Egy álmatlan éjszakán érett meg bennem a gondolat, hogy egy cserkészcsapatot most már meg lehet, és ha meg lehet, akkor meg is kell szervezni. Először is össze kell hívni minden öregcserkészt és minden érdeklődőt, aki segíteni tudna a dolgok beindításában.

Megterveztem, nővérem pedig elkészítette és sokszorosította azt a kis plakátot, amelyet január végén városszerte kiragasztottam. Az utolsó pillanatban határoztam el, már a sokszorosítás után, hogy a plakátokra ráírom a nevemet is. 1990. február 6-án, kedden 5 órára hívtam a gimnázium aulájába az embereket.

A táblát ügyes kezű lányok feldíszítették a Cserkészliliommal és a Magyar Cserkészet jelmondatával: „Emberebb embert, magyarabb magyart” (Sík Sándor). Az asztalokra kiraktuk az akkor már beszerezhető cserkészirodalmat, és a fiókok, könyvespolcok mélyéről előkerült régi ereklyéket, írásokat.

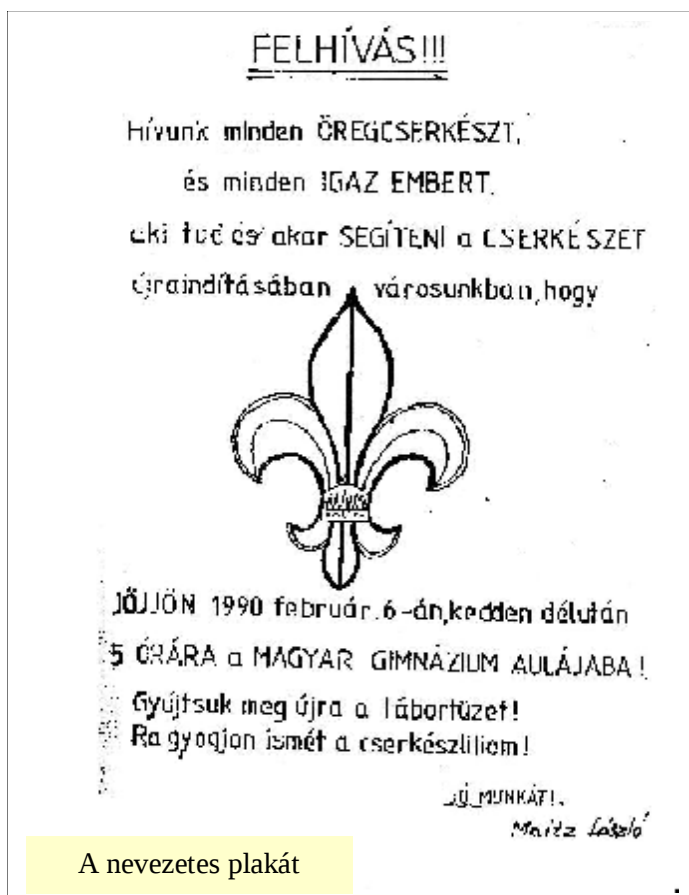
Az emberek jöttek. Jöttek volt tanáraink, és tanítói, szüleim és nagyszüleim barátai, ismerősei, régi komáromiak. Mind kézfogással üdvözöltek. De jöttek fiatalok is. És jöttek a háború utáni generációból is, akiket nem vártam, hisz az ő életükből kimaradt a cserkészet.

Páran elárulták, hogy ha névtelen plakátokat ragasztottam volna ki, akkor biztosan nem jönnek el.

Sokan bátorító mosollyal, de többen kételkedő vizsgálódással tekintettek rám. Mit tudhat ez az alig 20 éves fiatalember a cserkészetéről? Hát ez még szinte gyermek! Nem is volt, nem is lehetett cserkész!

A végén minden jól sikerült. A társaság annyira lendületbe jött, hogy a végén mindennel meg akartak

bízni. Szlovákiai szinten egy szövetséget szervezni, felvenni a kapcsolatot a magyarországi szövetséggel, na és a nyugaton működő magyar cserkészekkel, meg persze a szlovákokkal és csehekkel is. A gimnázium igazgatójától termet kérték! Sátorok is kellenek, na meg raktár, és összegyűjteni a még meglévő irodalmat. ►

Cserkészzet – 1990. február 17. – szombat

Mit tudhat ez az alig 20 éves fiatalember a cserkészetről?

► Szénássy tanár úr és Szabó Ernő jöttek el velem Keszegh igazgató úrhoz azzal a kéréssel, hogy biztosítson számunkra termet a találkozóinkhoz. Mi a régi cserkészházat, a gimnázium udvarán lévő földszintes faépületet akartuk megszerezni. Ez nem sikerült.

Összejövetelünket mégis a gimnáziumban tarthattuk, azzal a feltétellel, hogy a tanári karból egy pedagógus mindig felügyel.

Első összejövetelünket az aulában tartottuk. Oláh Ica néni volt velünk a tanári karból. 15 gyermek jött el. Nagyon élvezték a csatakiáltásokat. „Egy-egy-háromszáztizenhárom-rom-rom-Komárom”. Játszani felmentünk a színpadra. Az énekléssel viszont kezdetben gondok voltak, mert nem tudták a „Kispiricsi faluvégén...” kezdetű népdalt, de az „A csitári hegyek alatt”, az már ment.

Aztán ismét a lakásunkon találkoztunk, és Szabó Ernő bá' jött éneket tanítani. A cserkészindulót természetesen, a Klapka indulót, és népdalokat.

Elsőként – 1990. október 21.

Eljött a nap, amiről pár hónappal korábban még álmodni sem mertem. A Jókai Mór Cserkészcsapat a Felvidéken elsőként tehetett le az ünnepélyes fogadalmat, és lett hivatalosan is a Szlovákiai Magyar Cserkészszövetség tagja.

Egy kétnapos eseménysorozatot rendeztünk:

Bíró Lucián emlékülés volt a gimnáziumban, cserkészkiállítás a Múzeumban, a szlovákiai magyar öregcserkészek fogadalomújítása a Múzeumkertben a Jókaiszobornál. Másnap csapatunk ünnepélyes fogadalomtétele a Lehár parkban, utána faültetés a víztoronynál.

Rengetegen érkeztek. Az alakulóban lévő cserkészcsapatok öreg és fiatal képviselői az egész országból. Magyarországról az ottani cserkészlet hivatalos képviselői, és sok-sok öregcserkész, a pannonhalmi cserkészek, bécsi magyar cserkészek, szlovák cserkészek, különböző magyar szervezetek, köztük a Csemadok és

az SZMPSZ. Ez volt szövetségünk első komoly rendezvénye, és ki akartunk tenni magunkért.

Bár értettem, hogy fontos kilépni a nyilvánosság elé, fontos megmutatni magunkat a világnak, nekem mégis sok volt ez a nagy felhajtás. Bármennyire szép és sikeres is volt ez a hétvége, sok dicséretet kaptunk érte, számomra hiányzott a meghittség, a bensőségeség. Arra vágytam, hogy ezt a napot csak a cserkészeimmel együtt ünnepeljem meg, ehelyett a vendégekkel kellett foglalkoznom.

A fogadalomtétel – 1990. okt. 21.

A Csapat – 1991. május 24–26.

Ritka hideg, nyirkos május volt. A hőmérséklet ritkán érte el a +10 fokot. Mi lesz így velünk? Elvihetjük ilyen időben a gyerekeket táborozni? Hisz orosz katonai sátrainknak nincs is alja. Mindent körbe kell majd árkolni, és ha a víz nem, a hideg akkor is bejön. És a szülők? Elengedik a gyerekeket?

Pedig nagyon várta már mindenki ezt a tábor. Több mint egy éve alakulgat a csapat, de még nem volt csapattáborunk. Igaz, többen voltak közülünk az elmúlt évben táborokban Ausztriában, Németországban, Magyarországon, meg persze kiképzőtáborokban is. De az azért mégis csak más, mint egy csapattábor. Pénteken akartunk indulni. Szerdán este, izgalmas vezetői megbeszélés után, úgy döntöttünk, hogy megrendezzük a tábor. Alig indult el a telefonlánc, már jött is a szülők rohama, de mi kitartottunk. Elmentünk, és a szülők elengedték csemetéiket, és nem bántuk meg.

Igaz, szombaton reggel jégvártyás volt a pocsolyák teteje, de senki nem fázott meg. És mindenki megállta a próbát. És volt hatalmas tábortűz. És volt meghitt fogadalomtétel az izzó parázs fényénél. És hatalmas métagyűlés, miközben lebontott sátrakkal és összekapolt felszereléssel a buszra vártunk. És volt egy felejthetetlen hazafelé út, ahol több mint harminc cserkész énekétől zengett a busz Nagyszigettől Komáromig. És hazaérvén lettünk igazi Cserkészcsapat.]

A mozaikokat lejegyezte: Maitz László

Skriba Pál /1932–2004/

Skriba Pál az 1950-ben újra megnyílt komáromi magyar gimnáziumnak volt a diákja. Azok közé tartozik, akik jelentősebb életpályát futottak be: valamilyen tevékenységükkel szélesebb körben váltak ismertté, és öregbítették iskolánk jó hírnevét. Ő történetesen festészetével tűnt ki.

Tejfalun született, 1953-ban Komáromban érettségizett, s a Pozsonyi Pedagógiai Főiskolán szerzett tanári oklevelet 1959-ben képzőművészeti nevelés-ábrázoló geometriai szakon. 1981-ig a Somorjai Magyar Tannyelvű Gimnáziumnak, majd a Somorjai Németh-Samorínszky István Művészeti Alapiskolának a tanára volt, ez utóbbi intézmény képzőművészeti tagozatának a vezetője is.

Kreativitása már gyermekkorában megmutatkozott: nagybátyja asztalosműhelyében fűrt-faragott. Később érdeklődése mindinkább a festészet felé fordult. Tanár korában ez már célirányos tevékenységévé vált. Példaképének Tallós Prohászka Istvánt, az egykori neves somorjai festőt tekintette, a művészt később gyakran látogatta Mosonmagyaróváron. 1966-ban Bódis Ferenc kollégájával nagysikerű kiállítást is rendeztek Prohászka munkáiból.

Skriba Pál leggyakoribb témái az Öreg-Duna és ágai, Csölösztő apró házai, a régi vízimalom maradványai, Körtvélyes és környéke, az egykori hajóállomás, a bendai Duna-ág lettek. A tájképfestés vált legkedvesebb művészeti tevékenységévé, megnyilatkozási formájává. Mint a tájképfestők többsége, ő sem csupán a tájat látja és festi meg, hanem a természethez, szűkebb szülőföldjéhez való viszonyát, érzelmi kapcsolatát is kifejezi, ábrázolja közben. Képeinek nagyobb részén a csallóközi táj varázslatos szépségét csodálhatjuk meg, de szinte minden alkotásából kiérezhető,

hogy nemcsak alaposan ismeri, hanem hűséges ragaszkodással szereti is a Felső-Csallóközöt. Nem szolgálai módon másol tehát, hanem saját látásmódjával, saját énjével gazdagítva örökíti meg szeretett szülőföldjét. De a tájképfestés mellett helyet kap munkásságában a néprajzi ihletettséű tematika is. Szintén okkal csodálhatók meg portréi és csendéletei. Ez utóbbi képein a virágok és a tárgyak költőiségükkel hatnak a nézőre. Alkotói sokrétűségét bizonyítják akvarelljei és rajzai is.

Somorján 6 kiállítása volt (az utolsó az életműkiállítás 2003-ban), Dunaszerdahelyen kettő, de szívesen állított ki kisebb falvakban is (Csenke, Felbár, Tejfalu).

Tiszta szívű emberként mindenkihez szeretettel közeledett, s őt is szerette mindenki. Sakik a közelében éltek, boldog embernek ismerték. Aki ennyi szépet meglátott, ennyi gyönyörűséget megláttatott, az nagyon boldog ember lehetett. Eredményes küldetés volt az élete.]

Cz.M és P.O.

Tükörcserepek Skriba Pál életéből

1932 júliusában a tejfalusi ház tiszta szobájában vajúdik egy törekeny parasztasszony. A család várja az elsőszülött gyermek jöttét. A falu bábája erős, eres kézzel segít a szenvedőn. Fiú! – kiáltja, és magasba emeli a sivalkodó kicsikét. A nagymama és az édesapa a boldogság könnyeivel küszködik: Fiú, hála az Úrnak, és egészséges! Legyen a neve Pál – dönt a nagyí.

Pali a család szemefénye lett. Édesanyja csöpp fiát sok-sok anyai szeretettel elhalmozta. Bözsi néni kifogyhatatlan szeretetéből még nekünk, a két unokahúgnak is jutott bőven. Boldog, életvidám teremtmény volt, huncut kacagása még ma is a fülünkben cseng.

Skriba Pál kezűgyessége, kreativitása már 8-9 éves korában megmutatkozott. Belopódkodott nagybátyja asztalosműhelyébe, fűrt-faragott. Csodálatos, igazi játékok kerültek ki a keze alól: cséplőgép, elevátor, kötöző, és minden működő, igazi csodajáték volt.

Tejfalu néhány száz évvel ezelőtt a Nagy-Duna ág-boga egyik szigetén épült. Lakosai bizonyára földműveléssel, halászattal, fakitermeléssel, aranymosással foglalkoztak. Szerették a folyót, bár az nem mindig volt békés. Télutói jégzajlásakor, tavaszi áradáskor bömbölt, mint „egy iszákos zseni”. Elmosott mindent. Hiába vették házaikat, portáikat körül „pöskerítéssel”, a víz volt az úr. Egyszer aztán a falu lakosai úgy dön-

töttek, átköltöznek északabbra, biztonságosabb helyre, Somorja városától 2 km-re. Ám a vízi fészket sohasem felejtették, az ott élt a szívükben, sétáik a Dunához vezettek.

Skriba Pál merész terveket forgatott a fejében. Tanulni fog. A polgári iskola befejezése után Pozsonyba vándorolt az akkor megnyílt Magyar Pedagógiai Gimnáziumba. Itt hallotta hírét, hogy a következő tanévben megnyitja kapuit a magyar diákok előtt a Komáromi Magyar Tannyelvű Gimnázium. Így került álmai városába, Komáromba, ahol nagy tudású tanárok vállalkoztak arra, hogy kineveljék a szlovákiai művelt ifjúságot. Új nevekkkel tért haza hetente Palkó. ►

► Gyakran emlegette tekintélyes tanárát, Czókoly Bélát. Felnézett tanáira, példaképei voltak. Hitvallásuk: Törj magasabbra, igyekezz tökéleteset alkotni, válj hasznos tagjává árván maradt közösségnek! Évfolyamtársai közül a mindig vidám, garabonciás Fecső Pált emlegette, kedvelték egymást. Érettségi után Skriba Pált felvették a Pedagógiai Főiskola matematika–képzőművészet szakára. Ezt 1959-ben befejezve a Somorjai Magyar Tannyelvű Gimnázium ábrázoló geometria és esztétika tanára lett. Ekkor kezdett tudatosan foglalkozni a festészettel. Szellemi példaképe a Magyarországra települt Tallós Prohászka István festőművész volt. Barátok lettek. Pali gyakran látogatta a művészt rozzant viskójában Mosonmagyaróváron. Barátjával, a tejfalusi Bódis Ferenc tanítóval 1966-ban megrendezték Prohászka István műveinek kiállítását Somorján, a régi mozi nagytermében.

Mi is lehetett volna Skriba Pál festőművész téma-választása, mint az Öreg-Duna és ágai, amelyeket gyermekkorunkban sokszor végigcsatangoltunk. Hóvirágos rétek köszöntöttek bennünket. Voltunk az Ötösöki dülő végében a kompi víznél. Egy lezuhant repülőgép láttán kinyargaltunk a Négyeseki dülő legelőjén keresztül a kristálytisza vízű ághoz, hogy megsejmeljünk a még füstölgő roncsokat. De jártunk Csölösztő aprócska házai között, innen már csak egy „ugrás” a Benda-tanya és a régi vízimalom maradványai. Gyakran kigyalogoltunk a faluhoz legközelebb eső valamikori településhez, Körtyvélyesre. Régi, a II. világháború előtti hajóállomás, kikötő is volt itt. Itt simult bele az Öreg-Duna ölébe a nyugatra kanyarodó bendai Duna-ág. Ezek a csodálatos helyek vászonra kerültek, festmények lettek Skriba Pál keze által. A körtyvélyesi parton üldögélve Pali átmutatott a túlsó partra: Az már Magyarország, az óhaza. Milyen jó lenne ott élni! – gondoltuk.

Most hol található ez a táj? Sehol. Mindent víz takar, a Binder alkotta vízi szörny, amelyet nézni lehet, de megfesteni nem. Beteges gigantomania!

Kevés olyan embert ismertem, mint Skriba Pál. Mindenki szerette, tisztelte. Mélyen vallásos érzelmű ember volt, faluja minden tagját becsülte, közel állt rokonaihoz is. A belőle áradó szeretet áthatotta művészetét is. Szerette a Duna melléki tájat. A napsütötte erdő volt második temploma, a tiszta, csobogó víz a szerelme. Fiai még súlyos betegen is autóbába ültették, és vitték őt Bodakra, ahol még talán érintetlenül látható és él az ősi csallóközi táj. De festett emlékezetből is, hiszen zsigereiben hordozta az ősi szigeten épült egykori Tejfalú és környéke csodálatos képeit. Festményei számtalan magyar család otthonát díszítik, hogy ne feledjük se a hazát, se tehetséges fiát. Hosszú betegsége alatt is dolgozott, képzőművészeti órákat adott a Somorjai Művészeti Alapiskolában. 2004-ben bekövetkezett haláláig festett, fáradhatatlanul. Temetésén több százan voltunk, rokonok, tisztelők, tanítványok, akik sohasem feledik Pali bácsit, aki emberségével szinte apjuk volt. „Hisz nagy az ő családja.”]

Pokstaller Otília

A Pedagógiai Iskola 1957-ben végzett lányai emlékeztek

A júniusi meghitt ünnepségen úgy éreztük, akkor lesz teljes az 50 éves érettségi találkozónk, ha lerójuk kegyeletünket szeretett igazgatónk, tanáraink és osztálytársaink iránt a komáromi temetőben, hogy egy ima erejéig ők is velünk legyenek. Elsőként szeretett igazgatónkra, dr. Zsombor Miklósnéra emlékeztünk nagy tisztelettel és szeretettel. Megálltunk és elhelyeztük virágainkat ifj. dr. Somogyi István zongoratanárunk sírjánál is. Felidéztük közös emlékeinket Vörösné Hegedűs Irma osztálytársunk nyughelyénél. A református temetőből átmertünk a katolikusba, ahol szeretett első osztályfőnökünk, dr. Miklós Elemér nyugszik. Meghatódva álltunk körül sírját, s imába foglaltuk nevét mindazért, amit tőle kaptunk.

Felkerestük Török János tornatanárunk sírját is, s eszünkbe jutott, amit minden tornaórán mondott: „Totya banda, sorakozó!” ... Most itt vagyunk, Tanár úr, felsorakoztunk... hogy elhelyezzük a tisztelet és hála virágait.

Utolsóként Blahó Márta osztálytársnőnk sírjához vittük a megemlékezés virágait, felidézve az együtt töltött időket.

Köszönöm, lányok, hogy a szélrózsa minden irányából a

még élő 35 osztálytársból 30-an eljöttek a találkozónkra.

Megköszönöm tiszteletbeli osztályfőnökünknek, dr. Szénássy Zoltánnak, volt tanárunknak, hogy még meghittebbé tette az eltelt ötven évre való visszaemlékezést.

Köszönöm Marosi Ilonkának, Juhászné Monozlay Mártának és Koczksné Sörös Évának, hogy segítséget nyújtottak az iskolánk életét dokumentáló képek, újságcikkek beszerzésében, s ezáltal részben betekintést nyerhet a látogató az iskola múltjába.]

H. Vámos Piroska